

Posudek oponenta práce

Je velmi přínosné, když se někdo v bakalářské práci vyjádří k širším teoretickým a metodologickým aspektům vzdělávání a dalšího vzdělávání. Je zajímavé, že někdo (v tomto případě kolega Kratochvíl) má zřejmě potřebu vyjádřit se k marxistickým a neomarxistickým teoriím v této oblasti. Potud je tato bakalářská práce originální, tj. myslím tím zejména první dvě kapitoly.

Jistý (malý) problém je v terminologii jako takové. Marxismus používá pojmy jako je kapitalismus, třídní boj apod. To je správné při citacích marxistických autorů. Jinak se dnes tyto pojmy nahrazují jinými, např. kapitalismus = tržní společnost (hospodářství) apod. Já z práce měl dojem, že autor používá marxistickou terminologii i tam, kde „nemusí“. To je však jen detail.

Předložená bakalářská práce má v sobě jeden zásadní rozpor. Jak jsem již napsal první dvě kapitoly jsou do jisté míry solidním shrnutím různých názorů marxismu a neomarxismu na společnost, hospodářství, vědu či vzdělání. Chybí zde však jasné a prokazatelné shrnutí názorů proč vlastně marxismus neuspěl v řešení společenských problémů a byl masově odmítnut i v zemích, kde měl možnosti ukázat své „přednosti“. To by měl autor uvést v diskuzi při obhajobě.

Větší problém je však s kapitolou třetí a čtvrtou, které autor pojmal jako určitou diskuzi k současným problémům vzdělání a školy. Jak to souvisí s tématem? Z mého hlediska je text těchto dvou kapitol eklektický, bez nějakého „fundusu“. Pokusím se o to shrnutí sám:

1. Autor zřejmě chtěl nastínit a doložit, že se v současné tržní společnosti rozevírají nůžky v příjmech různých skupin obyvatelstva a navíc je tato výkonová a příjmová nerovnost prohlubována tím, že vzdělaní lidé mají vzdělané děti a naopak.
2. Z tohoto důvodu se v současné společnosti vedou spory o tom, zda vzdělávání má být jako dosud statek veřejný či soukromý či smíšený. Spor se nevede u základního či sekundárního školství, ale spíše u terciárního.

Toto autor však trochu opomíjí, i když si je nutnosti tohoto řešení „podvědomě“ vědom.

Další záležitost se týká školy. Autor mimo jiné uvádí sociologa Kellera, nicméně se nezmiňuje o jeho hlavních názorech na úlohu vzdělání v současné společnosti.

Ty je možno shrnout asi takto:

1. Hrozí nám převzdělanost, tj. že velké množství vysokoškolsky vzdělaných lidí může způsobit hospodářské problémy, neboť se pro ně nenajdou adekvátní pozice.

2. Kvalita vysokoškolského vzdělání klesá, v praxi již fungují tzv. áčka či béčka absolventů škol.
3. Další vzdělávání je dalším nástroj k prohlubování sociální nerovnosti obyvatelstva.

Prostě i tato část práce nemá žádný „tah na branku“. Také závěr bakalářské práce kolegy Kratochvíla není v pravém smyslu závěrem, ale dalším „úvahovým“ textem.

Přes výše uvedené nedostatky je předložená bakalářská práce „Marxismus, neomarxismus – přístupy ke vzdělávání“ dílem relativně zdařilým. Použitá literatura a prameny jsou v souladu s pokyny katedry. Proto jsem se rozhodl tuto bakalářskou práci doporučit k obhajobě.

Praha 10.6.2010

Doc. PhDr. Jaroslav Mužík, DrSc.

